

in delicto homicidii. Sed respondeo dupliciter: Primò modo, quòd illa glossa procedat & sit vera, quando talis homicida vult succedere ab intestato hæredibus occisi: quia non potest, quia expressè propter delictum est sibi denegata illa successio. Sed illa solutio non est tuta, quia etiam illa glossa & ejus conclusio procedit ex testamento, sicut ab intestato. Secundò respondeo, quòd licet omnia bona sint unita & incorporata in persona hæredis, & dicantur unum patrimonium ejus, & non occisi; tamen in pœnam delicti, & ob tacitam prohibitionem defuncti efficitur perpetuò indignus ab ejus successione & bonis, & repellitur ab ejus successione: Sed in nostra materia non repellitur filius propter delictum, sed propter juramentum, vel aliam causam; & idèd succedit. Nec obstat si replices de textu in leg. *Qui Titii testamentum. ff. de His que ut indigni.* ubi quis repellitur à successione alterius propter delictum, quia acufavit testamentum ejus de falso & non obtinuit: & tamen repellitur à successione ipsius testatoris tantùm; non verò à successione hæredum suorum, quia eis potest succedere ex testamento & ab intestato, etiam in bonis habitis à defuncto testatore. Quia subtiliter respondeo, quòd illud delictum, & causa ejus erat limitata respectu testamenti tantùm impugnati; unde tantùm afficit rem, ut non succedat ex illo testamento impugnato: secùs verò si delictum sit commissum in personam alicujus; quia ejus offensa & injuria perpetuò durat; unde tanquam indignus repellitur perpetuò à successione bonorum suorum. Sed contra hoc replico subtiliter de text. in *dict. leg. fin. ff. de Legat. 3.* & de *leg. pen. §. si hæres. ff. de Inoffic. testam.* & de *leg. fin. §. fin. eod. tit.* ubi, si pater exhæredat filium propter offensam, tantùm repellitur à sua successione; non verò à successione hæredis, etiam in bonis patris. Sed respondeo, quòd illud est verum, quia ipse pater vivebat tempore exhæredationis, & potuit apertius mentem & intentionem prohibitionis declarare; unde, cùm non fecerit, tantùm videtur filius exclusus à successione sua: Secùs verò quando quis est occisus; quia tali causa censetur ab eo & à jure tacita prohibitio: & idem esset si pater esset occisus ab ipso filio.

15 Advertendum etiam, quòd materia nostra, & superior conclusio, quæ habet, quòd pactum de non succedendo non valet, debet intelligi, quando quis renuntiat hæreditati futuræ alicujus viventis: secùs tamen est si renuntiat futuræ successioni alicujus defuncti, licet debeat sibi per viam fideicommissi & restitutionis post mortem alterius: textus est no-

tabilis in leg. 1. *Cod. de Pactis.* ubi filius gravatus de restituenda sua parte hæreditatis alteri fratri si liberos non susceperit, fecit pactum cum fratre fideicommissario, ut restituta de præsentem certa parte hæreditatis, remitteret sibi alter frater jus & spem fideicommissi condicionalis: & dicit textus, quòd alter remisit, & valet illud pactum Cujus ratio potest esse, quia per fideicommissariam substitutionem succeditur testatori defuncto, & non hæredi gravato, ut in leg. *Cohæredi. §. Cum filia. de Vulg. & pup.* Et ad hoc illum textum in *dict. leg. 1. Cod. de Pactis*, notat & commendat ibi Glossa ordinaria, Petrus de Bellapert. 2. col. in princ. Cin. 2. col. 4. *oppos.* Bartol. 2. col. num. 5. Bald. 3. col. 7. *oppos.* Salic. 4. col. num. 21. Jas. *fin. column. num. 22.* illum etiam textum ad hoc notat & commendat Angel. in leg. *Stipulatio hoc modo concepta. de Verbor. oblig. 1. col. vers. Septimò fallit.* & ibi Imol. 2. col. post princ. Rom. 7. col. num. 25. text. in leg. *Cum proponas. la 1. eod. textus in leg. De fideicommissis. Cod. de Transact. text. in leg. Qui Roma. §. Duo fratres. de Verbor. obligat.*

Quod notabiliter extendit, ut etiam si renuntians sit deceptus etiam ultra dimidiam, quia postea steterit conditio fideicommissi non possit agi remedio legis 2. *Cod. de Rescind. vend.* ita Salic. in *dict. leg. 1. Cod. de Pactis, in princ.* Alexand. 2. col. & confirmatur per textum in leg. *Lucius. §. fin. ff. Ad Trebell. & in leg. Spem. Cod. de Donation.* Secundò notabiliter extendit, ut procedat etiam in minore renuntiante: quia adhuc non poterit restitui: text. est singularis & unicus in jure in leg. *De fideicommissis. Cod. de Transact.* quam ad hoc notat & commendat ibi Bartol. Bald. Paul. Salic. Aretin. Alexand. Jason, & communiter DD. & illum textum ad hoc dicit unicum Bald. in leg. *Cùm Archimedoram. Cod. Ut in possess. legator. 1. col. num. 3.* Et, quod magis est, tali casu valet remissio & renuntiatio rerum immobilium sine decreto: ita per illum textum tenet & declarat Jason in leg. 2. *ff. de Offic. ejus, cui est mand. jurisdict. num. 6.* & licet ille textus loquatur in reciproca remissione, vel pacto; tamen etiam habet locum in simplici renuntiatione unius minoris: ita tenet & declarat Salic. in *dict. leg. 1. Cod. de Pactis. 1. col. num. 3.* Alexand. ibi, 2. col. num. 3.

16 Ex quibus probabiliter & necessariò quæro, an substitutus pupillaris possit, vivente pupillo, pacto & conventionem renuntiare juri substitutionis pupillaris? Et videtur quòd non: Primò, quia esset renuntiatio successionis vi-

ven-

ventis; cùm per substitutionem pupillarem succedatur directè pupillo, & non testatori, ut in leg. 2. §. *Ad substitutum. de Vulg. & pup. cum simil.* Confirmatur per text. in leg. *Ita tamen. §. A patre. ff. Ad Trebell.* ubi, si filius impubes sit exhæredatus, & extraneus hæres institutus, & pupillariter substitutus dicto filio impuberi exhæredato, & gravatus sit restituere alicui tertio bona quæ sibi debent provenire ex pupillari substitutione; non potest cogi adire hæreditatem vivente pupillo, pro conservando fideicommissis: & ponit textus rationem, scilicet. *Quia non probè de hæreditate pueri vivens agit.* textus in leg. 2. §. *Interdum. ff. de Vulg. & pup.* Et in expressò istam sententiam & conclusionem tenet Bald. in leg. 1. *Cod. de Pactis. 3. col. num. 7.* Salic. 4. col. num. 13. Alexand. *pen. col. num. 6.* & ante eos reperio quòd ita tenet Bartol. in leg. *Qui Roma. §. Duo fratres. ff. de Verbor. oblig. 8. col. 7. quæst. princ.* & ibi Angel. in *repetitione illius §. quæ posita est in fine tituli, pen. col. num. 11.* Imol. *fin. col. pen. quæst. Paul. 3. col. num. 6. versic. Et prædicta.* Alexand. 31. col. num. 57. Jas. 29. col. num. 111. in 7. *quæst. princ.*

Quod intellige, nisi hodiè interveniat juramentum in tali pacto, vel renuntiatione; quia tunc valeret: argumento textus in *dict. cap. Quamvis pactum.* & ibi tenet Paul. & Moderni in *dict. §. Duo fratres.* Contrarium tamen expressè tenet Bald. in *cap. Cùm contingat. de Jurejur. 6. col. versic. Ex his apparet.* imò, quòd talis renuntiatio non valet etiam cum juramento; quia videtur pactum de successione non habenda, vel certo modo dividenda, quod non potest valere nisi consentiat ille de cujus successione tractatur; & pupillus consentire non potest. Sed his non obstantibus, ego teneo contrarium; imò, quòd substitutus possit renuntiare substitutioni pupillari sine juramento. Primò, quia talis substitutio est jus conditionale de futuro, proveniens ex dispositione patris jam defuncti; unde ei potest renuntiare: argumento textus cum materia in *dict. leg. 1. Cod. de Pactis.* Secundò & quidem subtiliter, quia hoc casu non renuntiat quis successioni debitæ ab intestato jure sanguinis, sed potiùs desistit à successione debita ex dispositione hominis, & sic testatoris defuncti, & applicat eam venientibus ab intestato ipsius pupilli; & sic potiùs est pactum de conservanda successione, quàm de perdenda; & sic videtur valere: argumento textus in leg. *Si ab eo. Cod. de Legit. hæred. & in §. fin. Insit. de Legit. agnat. success.* Tertio confirmatur quia substitutio pupillaris est quædam captatoria voluntas disponendi de hæreditate filii im-

puberis, quæ specialiter est permissa in solo patre: unde renuntiatio ejus merito debet valere, quia reducitur successio ad propriam ordinariam viam succedendi. Quarto facit textus in leg. 2. *ff. de Statu lib.* ubi probatur, quòd jus substitutionis pupillaris dicitur quædam spes, habens causam de præterito vel præsentem, ratione testamenti & dispositionis patris defuncti. Quinto facit text. singularis in proposito in leg. 2. §. *Illud. ff. de Hæred. vel action. vend.* ubi habetur, quòd si hæres, qui etiam est substitutus filio impuberi, vendat simpliciter hæreditatem, non censetur vendere hæreditatem pupillarem, quam sperat virtute substitutionis, nisi expressè dicat quòd vendit utramque hæreditatem; quia tunc talis venditio valet, maxime si jam erat mortuus pupillus: ergo aperte vult textus, quòd etiam si pupillus vivat, valet contractus, & venditio, & per consequens pactum vel renuntiatio substitutionis pupillaris: & certè ille videtur textus expressus pro mea sententia contra communem. Nec obstat quòd Glossa ordinaria ibi in verbo maxime, in prima expositione. & ibi Alb. & Salicet. dicat, quòd illa dictio maxime abundat: secundum quod ille textus esset pro communi opinione. Quia illa est evidens divinatio, & non tenenda, & contrarium vult illa Glossa in 2. expositione, & contrarium vult aperte Bartol. in leg. *Stipulatio hoc modo concepta. de Verbor. oblig. fin. col. in fine.*

17 Aliud est pactum de succedendo, quo quis vult acquirere aliquam futuram successionem; ut si quis promittat alium post mortem inflituere, vel ei relinquere bona sua: nam talis promissio non valet ipso jure, adeò quòd non oritur aliqua obligatio civilis, vel naturalis: textus est expressus & capitalis in leg. *Stipulatio hoc modo concepta. ff. de Verbor. obligat.* cujus verba sunt: *Stipulatio hoc modo concepta: Si hæredem me non feceris, tantum dare spondes? inutilis est: quia contra bonos mores est hæc stipulatio.* & ibi communis opinio DD. textus in leg. *Tres fratres. §. Idem respondit, el 1. ff. Pro socio. text. in leg. Ex eo. Cod. de Inutil. stipulat. text. in leg. Hæreditas. Cod. de Pactis conventis. text. in leg. Cum donationis. in fin. Cod. de Transact. text. in leg. Pactum quòd dotali. Cod. de Pact. Cujus prima ratio est, quia tale pactum vel promissio est contra bonos mores: textus est in *dict. leg. Stipulatio hoc modo concepta.* Secunda ratio est, quia tale pactum vel promissio inducit votum captandæ mortis; unde non valet, quia daretur materia delinquendi: argumento textus in leg. *Si unus. §. Illud. cum §. sequenti. ff. de Pactis. text. in leg.**

leg. *Convenire. ff. de Pactis dotalib.* Confirmatur ista ratio per textum in *cap. Ne captandae. de Concession. prob. lib. 6.* Tertia ratio est vera & magis concludens, scilicet, quod ideo tale pactum & promissio non valet, quia aufert liberam facultatem testandi, quae cuilibet est concessa usque in extremum vitae suae à jure naturali, vel gentium, ut in *leg. 1. Cod. de Sacrosanct. Eccles. & ibi DD. & tradit plenè Bart. & DD. in leg. Interdum. 2. col. ff. de Condict. indebit. & Modern. in Rubric. extrà, de Testam. unde talis facultas naturalis non potest pacto vel contractu sibi auferri, argumento text. cum materia in §. *Sed naturali quidem jure. Institut. de Jure natur. gen. & civil.* Et in effectu istam rationem voluit Bart. in *dict. leg. Stipulatio hoc modo concepta. 1. col. num. 3. & ibi communiter DD. & istam rationem probat text. melius quam alibi in leg. Pactum quod dotali. Cod. de Pactis. in fin. ibi: Nec libertatem testamenti faciendi patri potuit auferre. & ibi Salyc. 2. col. & communiter DD. ponit etiam Alber. Bart. & communiter DD. in leg. Stipulatio hoc modo concepta.**

Ex quo inferitur, quod tale pactum & promissio de succedendo non firmatur juramento, cum sit contra bonos mores, attenda qualibet ratione superiore, & probat text. in *cap. Non est obligatorium. de Regul. jur. lib. 6.* Cujus verba sunt: *Non est obligatorium contra bonos mores praestitum juramentum.* text. in *cap. 1. & per tot. caus. 22. quest. 4. text. in cap. Si diligenti. in fin. de Foro compet. text. in leg. Si quis inquilinus. §. fin. de Legat. 1.* En in expresso istam sententiam & conclusionem tenet Bart. in *dict. leg. Stipulatio hoc modo concepta. de Verb. obligat. 1. col. num. 3. (c).*

Secundò inferitur, quod non valet pactum etiam reciprocum inter duos vel plures, conventio, nec promissio, quod si quis eorum prius decedat, alter supervivens succedat: argumento praedictorum jurium cum ratione. Nec obstat text. singularis & unicus in suo casu in *leg. De fideicommissis. Cod. de Transact. ubi habetur, quod renuntiatio hereditatis & futurae successionis valet etiam inter minores, quia est reciproca. Quia procedit & debet intelligi in remissione & renuntiatione futurae successionis testatoris jam defuncti, quam quis sperabat virtute fideicommissi conditionalis: Nos verò loquimur in pacto vel promissione simplici vel reciproca propriae hereditatis viventis, quae non valet, nec obligat paciscentes: Imò, quod*

(c) Et idem tenet Tiraquell. de Jure primogeniturae. quest. 6. num. 3. Covarrub. in cap. Quamvis pactum. in initio 1. part. num. 2. Matienz. in leg. 6. tit. 6. lib. 5. Recopilation. glossa 4. num. 1.

magis est, si unus eorum libenter & sponte instituat alterum, & alter non, vel ambo ad invicem se instituant, vitiatum talis institutio, quia non censetur libera, sed praesumitur coacta virtute & spe pacti praecedentis: Ita singulariter determinat Bald. in *leg. Illa autem institutiones. ff. de Hæred. instit. & ibi expressius & notabiliter Joan. de Imol. 2. col. in med.*

Quod est verum & procedit inter privatos: secus verò inter milites; quia bene valeret illud pactum, & conventio, per quam invicem se instituant: text. est singularis & unicus in jure in *leg. Licet inter privatos. Cod. de Pactis. quem ad hoc notat & comendat ibi Petr. Cyn. Jacob. Butr. Alber. Fab. & dicit singularem & unicum Bart. Bald. Angel. Paul. Alexand. & Jas. & dicit unicum Bald. in leg. Ex eo. Cod. de Institut. stipul. & dicit unicum Imol. in leg. Illa autem institutiones. 2. col. ff. de Hæred. instit. & dicit unicum Angel. in leg. Stipulatio hoc modo concepta. de Verbor. oblig. 1. col. num. 3. & ibi Joan. de Imol. 2. col. num. 3. & pro illo text. & decisione est hodie *lex 33. tit. 11. 5. part.**

Quod tamen debet intelligi, quando tales milites essent in expeditione belli: ita probat text. in *dict. leg. Licet. ibi: Ad discrimen praelii pergentes.* & ibi tenet Glossa ordinaria, Angel. Salyc. & alii DD. & probat apertè *praedicta lex Partit.* Item debet intelligi, quod istud pactum & conventio, & reciproca institutio inter milites valeat, si perseverent in eadem voluntate usque ad mortem: secus autem si ambo, vel aliquis eorum vellet illud pactum vel conventionem, vel institutionem revocare; quia licet poterit, quia illud pactum non obligat eos efficaciter & irrevocabiliter, quia aliàs esset contra bonos mores, & potius in praedictum militum quam in eorum favorem: ita expressè tenet & declarat Petr. de Bellapert. in *dict. leg. Licet inter privatos. in princ. & ibi Angel. Paul. & Alexand. Imol. in dict. leg. Illa autem institutiones. 2. col. ubi notabiliter loquitur: Idem Petr. in leg. fin. Cod. de Pact. 2. col. in princ. & ibi Cyn. 2. col. in princ. & ita disponit & declarat *praedicta lex Partit.* Et ex his declaratur sententia, & conclusio Bart. & communis in *leg. Patris, & filii. 2. col. ultim. quest. de Vulg. & pupil.* ubi tenet, quod duo vel plures possunt testari in una & eadem charta & scriptura cum unica & eadem solemnitate, argumento text. in *leg. Si quis ex argentariis. §. Si initium. ff. de Edendo. & in leg. Scire debemus. ff. de Verb. oblig.**

Quia

Quia debet intelligi, quando unusquisque instituit alterum extraneum hæredem, vel quando se invicem instituant, sed nullo praecedente pacto: secus verò, si pacto vel conventione inter eos praecedente; quia eorum testamentum & reciproca institutio non valebit.

Et ex his notabiliter potest quæri, & jam de hoc fui interrogatus: Si duo invicem promittunt inter se de instituendo aliquem tertium hæredem, certum est quod pactum non valet: Sed si unus eorum primò decedat, & adimpleat promissa, quia illum tertium instituat, & supervivens nolit eum instituere, nec adimplere promissa; an revocetur institutio primi, quasi illa spe ductus fecerit, & quasi sit captatoria voluntas, & quasi deficiente causa finali? Et licet videatur satis dubium, tamen teneo quod non revocetur talis institutio tertii: quia cum illo tertio hærede instituto nullum negotium, pactum, nec conventio inita fuit, nec sibi est quid imputandum; unde meritò ejus institutio non debet revocari: Item etiam quia hoc casu non reperitur contrarium in jure dispositum.

Aliud est pactum de futura successione conservanda, quo quis vult sibi conservare futuram successionem alterius. In quo articulo resolutivè dico, quod tale pactum bene valet: Ita probat text. notabilis in *leg. Si ab eo. Cod. de Legitim. hæred. text. in leg. fin. Cod. de Emanc. liberor. text. in leg. 4. Cod. de Legitima tutela. text. melior ceteris in §. final. Institut. de Legit. agnat. succes. quibus probatur, quod si pater emancipabat filium contracta fiducia, hoc est, cum pacto de succedendo, & reservata sibi successione, poterat ei succedere; aliàs non: ergo apertè inferitur, quod pactum de conservanda futura successione alterius valet & tenet: & ita per illa jura, licet omnia non alleget, tenet magistraliter Bartol. in *dict. leg. Stipulatio hoc modo concepta. de Verbor. oblig. 2. col. in fin. numer. 7. & ibi communiter Modern.* Nec obstat quod illa antiqua decisio sit hodie correctà, ut in eis patet, quia hodie pater succedit filio emancipato, licet eum non emancipet contracta fiducia; & apertius hodie hoc decisum est de jure novo Authenticorum, cum sit sublata differentia patriæ potestatis & emancipationis, ut in *Authentic. de Hæred. ab intestato venientib. cap. Nullam verò. collat. 9. text. in Authentic. Defuncto. Cod. Ad Tertyl. text. in Authentic. In successione. Cod. de Suis & leg. hæred. & adhuc ante jus Authenticorum probat text. in *leg. Memimus. Cod. de Legit. hæred.* Quia respondeo, quod licet praedicta jura sint correctà in principali decisione, tamen non sunt correctà in quantum volebant quod valet pactum de futura successione conservanda. Confirmatur, quia facilius jura nostra conservamus, quam acquirimus de novo: text. est in *leg. 1. §. Quod autem ait Praetor. ff. de Superficiebus. text. in leg. Papinian. §. Si filius. ff. de Inoffic. testam. text. in leg. Patre furioso. versic. Nam furiosus. ff. de His qui sunt sui vel alieni juris. text. in leg. Si is qui animo. ff. de Acquirend. possess. text. in leg. Judex datus. ff. de Judic. text. in leg. Invius. versic. 1. ff. de Regul. jur.***

Ex qua doctrina & conclusione primò & notabiliter infero, quod si filius vel filia fecisset pactum de non succedendo patri vel matri cum juramento; quod contrario pacto etiam non jurato posset talis filius conservare sibi successionem amissam. Secundò inferò, quod si lege vel statuto caveatur, quod contra voluntatem patris filia femina non succedat extantibus masculis, vel quando sit dotata, vel aliàs; quod poterit per pactum sibi conservare jus successionis. Tertio inferò, quod si filius vel filia commisit causam ingratitudinis, per quam poterat à patre vel matre exhæredari, per pactum potest sibi conservare jus successionis, & fieri remissio ingratitudinis præteritæ. Quarto, & quidem noviter & subtiliter infero, quod licet pater possit substituere pupillariter filiis suis impuberibus, & decedente pupillo in pupillari ætate admittatur substitutus in omnibus bonis, exclusâ matre, etiam in Legitima, ut in *leg. 2. cum materia, ff. de Vulgar. & pupillar.* tamen si talis mater uxorque testatoris fecit pactum cum patre maritoque suo tempore contractus matrimonii, vel constante matrimonio ante mortem ejus, quod non possit pater facere praedictam substitutionem pupillarem filiis suis; valebit & tenebit tale pactum, quia censetur per illud mater conservare suam legitimam successionem potius quam de novo acquirere. Et certè esset in practica satis notanda & utilis conclusio, & est nova consideratio mea, quam non reperi per aliquem positam.

Advertendum tamen, quod contra superiorem doctrinam & conclusionem facit textus singularis, qui non consideratur, in *leg. Pactum quod dotali. Cod. de Pact. ubi disponitur, quod si filia tempore matrimonii fecit pactum cum patre suo, ut post mortem patris succederet aequaliter in ejus bonis & hereditate cum aliis fratribus, nec possit eis prælegare, vel meliorationem relinquere; tale pactum non valet, neque tenet, tamquam contra bonos mores, & impeditivum libertatis testamenti: & tamen ibi filia intendebat conservare futuram successionem sibi debitam in bonis patris, & tamen pactum non valet: ergo, &c. Sed notabiliter respondeo,*

quod meritò illud pactum non valet, quia non est conservativum successione: quia licet filia debeat successio in bonis patris, non tamen debeat æqualiter cum aliis fratribus; sed relicta sibi legitima, potest pater inæqualiter instituire filios in aliis bonis, & prælegatum vel meliorationem relinquere cui velit: Unde pactum, per quod pater promisit non prælegare vel meliorare aliquem ex filiis, sed eos æqualiter instituire, meritò non valet, quia esset contra bonos mores, & contra libertatem testandi. Et ista est vera & mentalis ratio & intentio illius legis. (d)

Hodie tamen per nostram leg. Taur. 22. apertè deciditur contrarium in 1. part. qua cavetur, quòd si pater, vel mater, vel ascendens per contractum inter vivos promisit non meliorare aliquem ex filiis, & super hoc interveniat scriptura publica, quòd tale pactum & promissio valet & tenet: ergo apertè approbatur quòd hodie inter filios valet pactum, quòd non possit fieri prælegatum vel melioratio, sed teneatur pater, mater, vel ascendens omnes filios æqualiter instituire; & apertè corrigitur text. in dict. leg. Pactum quod dotali. Cod. de Pactis, cum communi opinione. Similiter etiam vult nostra lex Taur. in 2. part. quòd si pater, vel mater, vel ascendens promissit aliquem filium, vel filiam, vel descendantem meliorare per viam matrimonii, vel ex alia causa onerosa; quòd tale pactum & promissio valet: & sic apertè vult, quòd inter filios valet pactum de succedendo.

20 Sed contra nostram legem, & utramque ejus partem se offert pulchra & necessaria difficultas, cujus solutionem libenter audirem à conditoribus ejusdem legis. Pactum de succedendo est improbatum à jure, quia est contra bonos mores, & tollit libertatem testandi, ut suprà conclu-

(d) Idem tenet Tell. hic, num. 2. Palacios-Rub. 15. Castill. in glossa 1. Matienz. in leg. 6. tit. 6. lib. 5. glossa 1. num. 2. Gutierr. in tract. de Jurament. confirmator. 1. part. cap. 59. num. 5. Azeved. in dict. leg. 6. Recopilation. num. 19. Et etiam hodie per viam matrimonii non valere pactum de æqualiter succedendo, fratres non meliorando, filia à patre factum, tenet idem Azeved. ubi suprà, num. 24. licet diversa ratione: nam cum per legem Madrititiam conditam anno 1534. transcriptam in leg. 1. tit. 2. lib. 5. Recopilation. pater per viam matrimonii non possit filia meliorationem facere, ut dicitur latius infra ad num. 22. si fieret filia; per consequens pactum de non meliorando filia facere non poterit matrimonii intuitu, quia negari non potest quin fiat melioratio per hoc pactum filia, dum pater sibi potestatem admittit meliorandi filios alios: Id enim quod pater poterat in vim meliorationis alicui ex filiis ex legis permissione legare & donare, quis dubitat quod vertitur in commodum dictæ filia virtute dictæ promissionis? Igitur est contra dict. leg. Madrititiam, ut latius prosequitur Azeved. ubi suprà. Gutierr. in tract. de Jurament. confirmator. 1. part. cap. 59. num. 14. licet Matienz. in dict. leg. 6. Recopilation. glossa 1. num. 6. & 7. teneat contrarium, scilicet valere promissionem seu pactum de non meliorando hoc casu factum, etiam stante dict. leg. 1. de Madrid: quod etiam tenet Angel. in leg. 6. glossa 3. num. 1. cum sequent. Quorum fundamentis latè respondent Gutierr. & Azeved. ubi suprà.

sum est; nec potest tale pactum juramento validari, ut suprà dixi: Sed per legem vel statutum non potest aliquid disponi, quòd sit contra bonos mores: ergo ista lex Tauri non potuit inducere ut valeat pactum de succedendo. Pro qua sententia & conclusione primò facit, quia lex inferior non potest tollere legem superiorem: sed lex naturalis vel gentium tribuit unicuique liberam facultatem testandi, & per consequens improbat pactum de succedendo; ergo lex nostra civilis positiva Tauri non potuit illam superiorem tollere: argumento text. in leg. Nam magistratus. ff. de Recept. qui arbit. text. in leg. Ille à quo. §. Temp. stivum. ff. Ad Trebellian. text. in leg. Apud filium familias. versic. 1. ff. de Manum. vindict. text. in leg. Minor autem magistratus. ff. de Minor. text. in leg. 1. §. Si quis in apel. latione. ff. de Apellat. text. in leg. final. Cod. Si contra jus, vel util. public. & ibi Glossa ordinaria, & communi opinio. Confirmatur, quia lex debet esse honesta, justa, possibilis, & secundum naturam, & non contra bonos mores: text. est in cap. Erit autem lex. 4. distinct. text. in cap. Quæ contra. 8. distinct. Secundò in specie facit Glossa ordinaria communiter recepta in rubric. de Decretis Decurion. lib. 10. quæ dicit, quòd illud quod non potest fieri per pactum, ex eo quia est contra bonos mores, non potest fieri per legem vel statutum: quam glossam sic intelligit & declarat ibi Platea, & communiter DD. Bart. notabiliter in leg. Omnes Populi. ff. de Justit. & jur. 9. col. 3. quæst. princip. versic. Pro quibus glossis concordandis, & ibi Rayner. 16. col. in med. & communiter DD. præcipuè Jas. 1. lectur. fin. col. Alexand. in Addit. ad Bald. in leg. Cum Archimedoram. fin. col. penult. quæst. Cod. Ut in possession. legator. Bald. in leg. 2. Cod. Quæ sit longa consuetud. 3. col. numer. 6.

mer. 6. Alexand. notabiliter in dict. leg. Stipulatio hoc modo concepta. de Verbor. obligat. 3. col. num. 7. Alexand. in leg. Pactum quod dotali. 2. col. Cod. de Pactis. & ibi Jas. 1. col. num. 4. Georg. Natan, in dict. cap. Quamvis pactum. 16. col. num. 59. Confirmatur in sententia Paul. per text. in leg. Ex facto. ff. de Vulgar. & pupil. 2. col. numer. 6. ubi dicit, quòd non valet statutum prohibens mulierem testari sine licentia viri, tamquam iniquum. Tertio facit, quia juramentum, quod est suprà legem civilem, non confirmat pactum de succedendo, quia est contra bonos mores, ut in cap. Non est obligatorium. de Regul. jur. lib. 6. & est communis opinio, ut suprà conclusum est: ergo lex nostra Tauri non potuit confirmare tale pactum & promissionem. Confirmatur etiam, quia etiam favore piæ causæ non valet pactum de succedendo, argumento text. in leg. Pactum quod dotali. Cod. de Pactis. quia si non valet tale pactum inter liberos, ergo nec favore piæ causæ: argumento text. & eorum quæ ibi notantur, in leg. Si quis ad de. tinendam. Cod. de Episcop. & Cleric. & isto fundamento ita tenet Roman. in Authentic. Similiter. Cod. Ad leg. Falcid. 5. col. num. 14.

21 Sed sustinendo nostram legem, dico, quòd bene procedit, & est servanda in utraque sui parte. Nec obstant supradicta: quia primò notabiliter respondeo, quòd lex, vel statutum bene potest inducere quòd valeat pactum & promissio de succedendo: ita probat text. in cap. 1. de Filiis natis ex matrimonio ad Morganaticam contract. in lib. 2. Feudor. text. in cap. Filiis nati. Si de feudo defuncti contentio sit inter dominum & agnatos vassalli. in lib. 1. Feudor. text. in cap. Mulier. eod. tit. ubi habetur, quòd si quis habebat filios ex uxore primâ mortua, & postea contraxit matrimonium cum alia hoc pacto, ut filii ex secundo matrimonio non succedant cum primis; tale pactum valet, quia consuetudine est approbatum. Et per illa jura istam sententiam & conclusionem tenet Bald. in leg. Cum Archimedoram. Cod. Ut in posses. legat. final. col. penult. quæst. idem Bald. in leg. Pactum. Cod. de Collat. 1. col. 2. oppos. idem Bald. in leg. De quibus. ff. de Legib. 2. col. Joan. de Imol. in leg. Illa autem institutiones. fin. col. ff. de Hæred. institut. Jas. & Modern. in dict. leg. Pactum quod dotali. Cod. de Pactis. Ex quibus videtur nostra lex confirmata & declarata. Ex quo deducitur & inferitur, quòd licet de jure communi pactum, per quod tollitur liberum arbitrium & facultas testandi, non valet, etiam in præjudicium dotis, ut in dict. leg. Pactum quod dotali. & ibi tenet & ponderat solus Franc. Curt. 2. col. in fin. tamen de jure nostro Regio facta Anton. Gomez, ad Legem Tauri.

vor dotis & matrimonii prævalet huic libero arbitrio & facultati testandi. Sed certè jura superiora nihil probant: Primò, quia ibi non agitur de succedendo; sed de non succedendo: unde meritò tale pactum consuetudine vel lege potest validari: & ita intelligit illa jura Bald. in dict. leg. Pactum. Cod. de Collationib. 2. oppos. Alexand. in dict. leg. Stipulatio hoc modo concepta. 2. col. num. 7. Sed ista solutio non videtur concludere, quia respectu filiorum primi matrimonii ibi agitur de succedendo. Unde aliter & secundò respondeo, quòd illa est consuetudo iniqua & irrationabilis, & ideo non servanda: ita tenet formaliter Andreas de Isernia, in dict. cap. 1. de Filiis natis ex matrimonio, & c. in final. lib. verb.

Secundò pro ista parte facit, quia licet pactum de succedendo dicatur esse contra bonos mores; tamen debet intelligi præsumptivè, & ex quadam suspitione, non verè: ita Bald. in dict. leg. Cum Archimedoram. Sed ista ratio nihil valet: quia procederet, si pactum improbaretur solùm ex eo quòd inducit votum captandæ mortis; sed non improbatur solùm ex hoc, sed principaliter ex eo quia tollit libertatem testandi inductam de jure naturali, vel gentium.

Tertio pro ista parte facit text. singularis & unicus in suo casu, in leg. Licet inter privatos. Cod. de Pactis. ubi habetur, quòd inter milites valet pactum de succedendo: ergo lex potest disponere quòd valeat pactum de succedendo: & illum text. ad hoc notat & considerat Socin. in leg. Pactum quod dotali. Cod. de Pactis. versic. 2. circa aliam, & c. Sed certè etiam ille text. nihil probat: Primò, quia ibi pactum fuit reciprocum inter eos; unde ratione mutui damni vel commodi substat. Vel aliter & secundò, & melius respondeo, quòd ibi illud pactum etiam reciprocum non obligat milites ut necessariò & præcisè teneantur adimplere promissâ; sed tantum valet si perseveraverint usque ad mortem in eadem voluntate: secus verò si velint revocare; quia licet possunt, quia aliàs esset contra bonos mores, ut dixi suprà: Sed in nostra lege Tauri pactum & promissio de meliorando, & sic succedendo, est obligatoria & præcisâ.

Vel aliter & secundò, sustinendo nostram legem Tauri. respondeo, quòd pactum de succedendo dicatur reprobatur à jure naturali & civili inter extraneos; secus verò inter filios: & ita procedat ista Lex. Vel ista solutio non satisfacit, quia etiam inter filios reprobatur utroque jure, ut est casus apertus in dict. leg. Pactum quod dotali. Cod. de Pactis. Sed aliter & tertio respondeo, quòd nostra Lex procedat, quia est facta cum causa particulari, quan-